

№ 2/1949.

KULTURUTSKOTTETS betänkande № 2/1949 med anledning av Ålands landskapsnämnds framställning till Ålands landsting, innefattande en av landstinget inbegärd allsidig utredning rörande möjligheterna att samordna och centralisera de åländska bygdeskolorna så, att deras verksamhetsprogram på bästa sätt tjäna landskapets behov samt att under tiden en dylik utredning företages, på försök förlägga lantmannaskolan till lantmannaskolan såsom fast-sommarskola med ambulerande vinterskola.

Med anledning av landskapsnämndens förebragta utredning får kulturutskottet värdsamt framhålla följande:

Först ville utskottet ha sagt, att utredningen borde ha gjorts mer allsidig och uttömmande, detta sett såväl ur ekonomisk som pedagogisk synpunkt. Frågan hör utan tvekan, såsom landskapsnämnden säger, till landskapets viktigare problem. En omständighet, som för närvarande ställer hinder i vägen att på ett mera framgångsrikt sätt lösa problemet, utgör den bristande tillgången på tidsenliga lokaliteter för en centralisering av skolorna i fråga. Enligt utskottets uppfattning borde därför i en ny utredning också planer på nödiga nybyggnader uppgöras.

Enighet torde dock råda därom, att Ålands ambulerande lantmannaskola bäst tjänar sitt ändamål och når vidast inom landskapets olika befolkningslager genom att vandra och att denna verksamhetsform om möjligt bör bibehållas.

Att upprätthålla lantmannaskolan som en fast skola synes i detta nu ej ha några utsikter. En linje, som emellertid borde prövas, vore om folkhögskolan kunde utvidga sitt undervisningsprogram med en uppdelad linje i huslig ekonomi, varigenom de kvinnliga eleverna vid denna skola bleve i tillfälle att genomgå en specialkurs i hemhushållning och hemvård, med huvudvikten lagd på finare matlagning och bakning. Denna "vårdinneavdelning" skulle helst förestås av en särskild facklärarinna. Denna tanke uttalades i tiden av fröken Fanny Sundström, då hon fungerade som husmor vid folkhögskolan. Planen kunde då ej realiseras på grund av bristande penningtillgångar.

Enligt utskottets mening borde frågan på nytt prövas. Under förutsättning att landskapsbidrag kan utverkas för ändamålet, hade därmed frågan om en vidare utbildning på det hushållsekonomiska området inom landskapet förts ett steg framåt.

En fråga, som borde bli föremål för en mer ingående utredning är lantmannaskolan och dess låga elevfrekvens och vilka åtgärder som därvid böra vidtagas för att effektivare utnyttja denna för landskapets jordbrukare så

betydelsefulla skola.

Det ovan anförda innebär ett understrykande av nödvändigheten att flera synpunkter föras fram för belysande av föreliggande frågor. Utskottet vill i detta sammanhang hänvisa till den stora utredning, yrkesskolkommittén presterade, då lagen om en yrkesskola inom landskapet förbereddes.

Hänvisande till ovanstående får detta utskott värdsamt föreslå:

att landstinget måtte ge landskapsnämnden i uppdrag att på nytt verkställa en utredning av möjligheterna att samordna bygdeskolornas, folkskolan inbegripet, verksamhet och att rationalisera undervisningen vid dessa skolor samt att överväga lämpligheten av att för ändamålet tillätta en specialkommitté.

Mariehamn den 23 november 1949.

På kulturutskottets vägnar:

Gerdus Ekström
Gerdus Ekström.

Jan Erik Eriksson
Jan Erik Eriksson.

Närvarande: Gerdus Ekström, ordförande, Hågo Carlsson, Gunhild Berglund och dessutom suppleanterna Anton Borg och Vilhelm Lundgren (utan rösträtt).